

Реферат на тему: "Микола Зеров"

Микола Зеров

Реферат на тему:

"Микола Зеров"

Микола Зеров — представник українського неокласицизму. Визначний перекладач, літературознавець, він мав високорозвинений естетичний смак, багату ерудицію, тонкий розум і неабиякий поетичний хист. Він бачив культурно-історичну пісню українського відродження у тому, щоб переймати і розвивати кращі зразки європейської культури.

Класична пластика, і контур строгий,

І логіки залізна течія —

Оце твоя, поезіє, дорога.

Леконт де Міль, Жозе Ередія,

Парнаських зір незахідне сузір'я

Зведуть тебе на справжні верхогір'я.

М.Зеров народився 26 квітня 1890 року у місті Зінків на Полтавщині. Батько його Кость був учителем, також займав посади в системі народної освіти. Микола Зеров учився в Охтирській гімназії до 1903, середню освіту завершив 1908 року в київській гімназії. Закінчив з хорошими оцінками історико-філологічний факультет Київського університету. До 1917 року вчителював у Злотопільській, а з 1917 — в 2 Київській гімназії. Водночас бере активну участь в українському літературному житті, що вийшло з підпілля в революції 1917, виступає як критик, редагує зразково бібліографічний журнал "Книгар" (1919 — 1920). Упродовж 1920-их років був професором літератури в Київському університеті, співробітником Академії наук, редактором багатьох книжкових видань. Друкуватися почав 1912 в журналі "Світло", з 1913 року був співробітником газети "Рада". З першими поезіями (переклади) виступив 1918 року.

Микола Зеров майстерно володів поетичною формою сонету, хоч будучи людиною сором'язливою, зауважував, що його віршам притаманна синтаксична одноманітність, обмеженість лексики. По-моєму, в поезії М. Зерова довершеність і зрілість думки знайшла відповідну форму. Вона відточена, як діамант найвищої проби. Його ім'я з повним правом можна поставити поряд з великими майстрами сонету: Гете, Шекспіра, Рильського. Він був надто вимогливим як до інших, так і до себе. Нещадно таврував неуктство, примітивізм, був лицарем справжньої культури, підтримував прогресивні, цікаві творчі пошуки талановитої молоді. До останньої хвилини життя служив своїй Музі.

1935 року, висланий до концтабору на Соловки, втративши єдиного сина, свободу, продовжував писати сонети і далі працював над перекладом Вергілієвої "Енеїди".

Поета хвилювали теми, сюжети світової літератури. Сонети "Олександрія", "Аргонавти", "Чистий четвер", "Обри" ознайомлюють нас зі сторінками грецької,

єврейської, готської культур. Та з не меншим трепетом він звертається і до сторінок слов'янської історії: "Князь Ігор", "Сон Святослава", "Куліш". Читаєш і мимоволі думаєш, що це не тільки про згорьованого Святослава, а й про свою чорну долю пише поет. До речі, епітет чорний лише двічі використано у цій поезії.

Я бачив сон. Важенних перел град
На груди сипали мені, старому,
Вдягали в довгу чорну паполону,
Давали пити не вино, а чад

.....

Ніч місячна кругом, така студена,
Антенна гнеться, як струнке стебло,
І чорний день дзвонить в стремена.

Офіційна цензура, органи влади постійно не давали спокою цій талановитій, незалежній людині. Та його поезії далекі від політичних проблем. Замість того в них постають "замріяний золотоголавий Київ", "біліють вежі, золотом густим горять хрести Чернігова".

Як поет і перекладач і як літературознавець та критик Зеров вирізнявся на тлі збуреного і скаламученого до дна революцією літературного життя в Радянській Україні, як твердий і блискучий алмаз. Високорозвинений естетичний смак, невпинно ростуча багата ерудиція, тонкий нещадний ум і культивоване серце позначались в його поезіях і в наукових та критичних працях. Противники без міри закидали йому як поетові літературщину, книжність, брак емотивної струни, втікання від сучасности. Вони ігнорували той факт, що під панцирем далеких тематичних мотивів античних і філософських ремінісценцій в поезії Зерова бив чуткий пульс сучасника, у якого тонка мисль і порух культивованого серця давали чарівний стоп поетичного твору. Зеров бачив небезпеку для України російської революційної психології, головна ірраціональна пасія якої була зруйнувати все попереднє до тла. На Україні ця психологія, опинившись в ролі військово-політичного окупанта, діяла як свідомий план нищення всіх тисячолітніх набутоків і скеровань нації. Зеров бачив культурно-історичну місію українського відродження також у тому, щоб переймати і розвивати далі ліпші скарби антично-європейського культурного круга, до якого в його уяві історично належить Україна. З другого боку, він бачив страшну колоніальну культурну відсталість свого народу, завдяки якій варварські антикультурні руїни елементи легко брали гору. А оскільки він був не тільки спостережник, а й активний учасник свого часу, то і його статті, і чимало його сонетів таять у собі гостре вістря убивчої іронії чи й сатири і є яскравими пам'ятниками свого часу.

Яка вітальна сила була в цього лицаря культури — свідчить той факт, що він, висланий 1935 року в легендарно-страхотливий концтабір на Соловки, втративши єдиного сина, свободу і все найдорожче — в умовах жорстокого режиму, голоду, холоду й перевиснаження фізичною працею, — далі писав сонети і далі працював над перекладами Вергілієвої "Енеїди". Вістки про нього загубились серед масових

розстрілів, що таємно відбувались у концтаборах СРСР в 1937 — 38 роках.

Микола Зеров справедливо вважається лідером "неокласиків" — групи поетів, перекладачів, літературознавців і критиків, до якої зараховують також О. Бургардта, М. Драй-Хмару, М. Рильського і І. Филиповича. Хоча вони і формально не утворювали окремішньої літературної організації, можна вважати їхню спільність у високих естетичних критеріях, що полягали в пріоритеті загальнолюдських цінностей у мистецтві. У своїй оригінальній поетичній творчості Зеров віддав, перевагу сонетам і александрійським віршам, які вирізнялися досконалістю форми і глибинним філософським проникненням у буття. Як перекладач він здійснив багато в чому неперевершені на сьогодні інтерпретації латиномовної античної спадщини, французьких "парнасців", а також творів багатьох інших класичних поетів.

Зеров-критик брав активну участь у "так званій літературній дискусії 1925-1928 років, підтримавши й теоретично обґрунтувавши позицію М. Хвильового. Йому також належить значна кількість змістовних досліджень з історії української літератури. Окремими виданнями на Україні вийшли книжки "Антологія римської поезії" (1920), "Камена", "Леся Українка", "Нове українське письменство" (1924), "До джерел" (1926), "Від Куліша до Винниченка" (1929).

Літературна творчість М. Зерова постійно супроводжувалася злісними нападками вульгарно-соціологічної критики, а з кінця 20-х років почалося справжнє політичне цькування письменника. 1930 року його допитували на суді як свідка у так званому "процесі СВУ". А в ніч із 27 на 28 квітня 1935 року він був заарештований під Москвою на станції Пушкіне. 20 травня його відправлено до Києва для слідства. Звинувачення: керівництво контрреволюційною терористичною націоналістичною організацією.

Після певних "тасувань" "групу Зерова" остаточно було визначено в складі 6 осіб: Микола Зеров, Павло Филипович, Ананій Лебідь. Марко Вороний, Леонід Митькевич, Борис Пилипенко.

Військовий трибунал Київського військового округу на закритому судовому засіданні 1-4 лютого 1936 року без участі звинувачених й захисту розглянув судову справу № 0019 — 1936; М. Зерова інкримінували керівництво українською контрреволюційною націоналістичною організацією і згідно з тодішніми статтями кримінального кодексу УРСР трибунал визначив йому міру покарання: десять років позбавлення волі у виправно-трудових таборах з конфіскацією приналежного йому майна. Цікава довідка у висновках по реабілітації М. Зерова: "Проверкой установлено, что бывший сотрудник НКВД УССР Овчинников, принимавший участие в расследовании данного дела, за нарушение социалистической законности осужден, а бывший сотрудник НКВД Литман за фальсификацию следственных материалов из органов госбезопасности уволен по фактам, дискредитирующим звание офицера". Отже, як насмішка звучало зізнання М. Зерова на Суді: "С моей стороны был только один раз сделан призыв к террору — в форме прочтения стихотворения Кулиша на собрании у Рильского". Йдеться тут про читання Зеровим вірша П. Куліша "До кобзи"

на квартирі Рильського 26 грудня 1935 року, де два "неокласики" і молодий письменник Сергій Жигалко пом'янули розстріляних за звинуваченням у приналежності до міфічного "об'єднання українських націоналістів" О. Близька, К. Буревія, Д. Фальківського, Г. Косинку та ін. Щоправда, випадком (випадком?) зайшов саме в цей час до Рильського і "представник газети "Пролетарська правда", присутність якого кілька разів згадувалася під час судового розгляду, але ні прізвища його не називалося, ні самого чомусь не допитувано, бодай як свідка, під час слідства...

На початку червня 1936 року етап із засудженими в цій справі прибув на Соловки. У короткі хвилини вільного часу Зеров повністю віддавався улюбленій справі — перекладу. За багатьма свідченнями, він завершив багаторічну роботу над українською версією "Енеїди" Вергілія. (Рукопис цього перекладу пропав або знищений). Без будь-яких додаткових підстав і пояснень "справа Зерова та ін." була нагальне переглянута особливою трійкою УНКВС по Ленінградській області 9 жовтня 1937 року. Як наслідок — Зерову, Филиповичу, Вороному, Пилипенку було винесено найвищу міру покарання — розстріл. Усі вони полягли 3 листопада 1937 року. Ухвалою Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 31 березня 1958 року вирок Військового трибуналу КВО від 1-4 лютого 1936 р. і постанова особливої трійки УНКВС по Ленінградській області від 9 жовтня 1937 року скасовані, справу припинено "за відсутністю складу злочину". Микола Зеров реабілітований посмертно.

Отже, як підсумок, можна сказати, що Микола Зеров був визначним літературознавцем пореволюційної України, блискучий і відважний критик та полеміст, лідер славетної плеяди поетів, званої "неокласиками", майстер сонетної форми і незрівнянний перекладач античної поезії.

Коли поглянути на весь віршовий доробок Миколи Зерова, то його поезія легко ділиться на цикли (Крим, Одісея, Київ, "астрономічні" та "архітектурні" сонети, поетичні інтерпретації художніх творів, літературні суперечки, історичні постаті і т. д.). розширюючи коло своїх поетичних візій, Микола Зеров постійно продовжував тематичні лінії, які накреслив уже на початку літературної діяльності.

Він глибоко й широко розумів дійсність. Для нього традиція, неперервна нитка зв'язку історичних епох були такими ж складовими частинами його епохи, як революція, громадянська війна, НЕП, голод, будівництво майбуття. Але й це ще не все. Зеров-літературознавець, Зеров-культуролог мав виважену концепцію розвитку культури – в світовому масштабі. Він визнавав певну автономність духовної еволюції людства, намагався дослідити її закони, взаємовпливи різних течій, традицій. Він бачив внутрішню рівновагу і самозбалансованість цієї сфери дійсності й розумів, що її збагачення полягає в урізноманітненні, але через дотримання традицій. Нічого не з'являється випадково в космосі людського духу, все має свої причини і наслідки, висхідні й спадаючі лінії.

Однак, доля йому випала трагічна, як і багатьом його ровесникам та талантам його рівня.

Література:

* Українознавство. – В 4-х книгах. – К., 1994-1996.

* Українська література ХХ століття. – К., 2001.